

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 7 oktober 2009

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om fotboll på idrottsforum.org](#)[Läs mer om barn, ungdom och idrott på idrottsforum.org](#)

Fotbollen, världens största sport, är på många sätt en spegling av det omgivande samhället, men skulle också kunna beskrivas som en stat i staten, om än inte på samma sätt som man ibland talar om underrättelsetjänster och motsvarande. Men den globala fotbollsgemenskapen är gigantisk, såväl i individer som i pengar räknat, och naturligtvis rymmer den samma mångfald i en rad avseenden som samhället i övrigt. Rimligen är omfattningen av korruption och annan brottslighet mindre inom än utanför fotbollen, men där den förekommer måste den bekämpas kraftfullt för att sporten ska ha kvar sin legitimitet och goodwill. Ett svårt problem inom fotbollen, som sammanhänger med elitklubbfotbollens högt ställda krav på framgång, sportslig och ekonomisk, är värvningen av underåriga talanger, ofta från länder i tredje världen. Om detta handlar *Den forsvunne diamanten: Historien om fotballens mörke side* av Lars Backe Madsen och Jens M. Johansson (Tiden). Ett av de öden som här återberättas efter grundligt grävande journalistik är John Obi Mikels, en alldeles för ung nigeriansk talang som Chelsea var beredd att kringgå alla regler och all anständighet för att värva. Kristin Fransson, vars forskargärning ägnas just barnens utsatthet i idrotten, har läst och upprörts av boken, som dock är vidöppen för källkritik.

Förlorade fotbollspojkars historier

Kristin Fransson

Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö högskola

Lars Backe Madsen & Jens M.
Johansson

**Den forsvunne diamanten:
Historien om fotballens mörke side**

340 sidor, inb., ill.

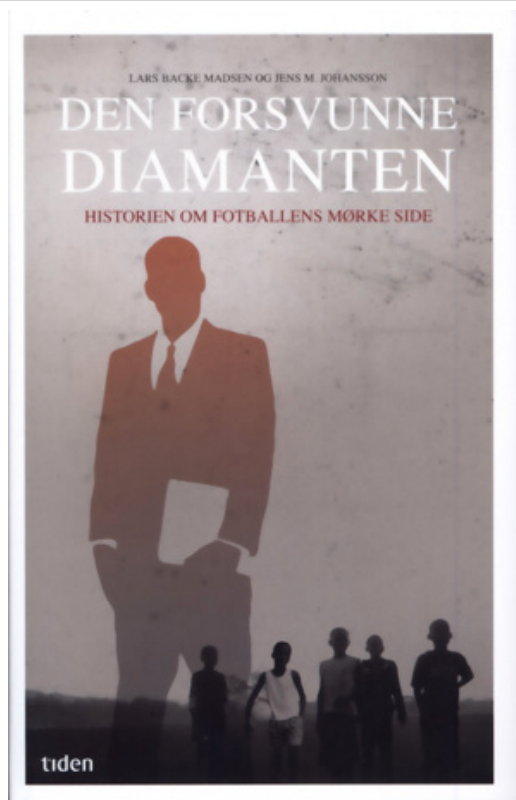
Oslo: Tiden 2008

ISBN 978-82-10-05044-2

Korruption, människohandel, dödshot, mutor, maffia, utpressning, pengatvätt, sexorgier, kidnappning, vapenhandel, lögnar, och pengar, enorma summor av pengar. Det är lätt att tro att det är en rafflande thriller eller deckare som här ska recenseras. Alla ingredienserna finns ju med! Men så är inte fallet, tyvärr. Historien som berättas här är blott alltför sann och det är "the beautiful game" som står i centrum, fotbollen alltså, och de europeiska storklubbarna och industrins mörka baksida.

Det svensk-norska journalistteamet Jens M. Johansson och Lars Back Madsen tar sin utgångspunkt i den så kallade Mikel-affären, som det under 2005 gick att läsa om i medierna. Storklubbarna Chelsea och Manchester United bråkade om vem som hade rätt till den talangfulle fotbollsspelaren från Nigeria, som just fyllt 18 år.

Mitt i härvan stod även en Norsk fotbollsklubb, FC Lyn, vars ungdomslag John Obi Mikel spelade för under sina första år i Europa. Dit kom Mikel som 16-åring med hjälp av Chelsea, och blev parkerad i Norge då han var för ung för att spela professionell fotboll. FC Lyn valde dock att bryta det hemliga avtal som fanns mellan klubben och Chelsea och sålde istället Mikel för 100 miljoner till Manchester United. Chelsea var inte nöjda över detta och Mikel menade att han blivit tvingad att skriva under kontraktet utan sin agents närvaro. Mikel ville hellre spela för Chelsea

och klubben betalade senare 12 miljoner pund för att få honom till London. Mikel spelar fortfarande för klubben och tidigare i år förlängde sitt kontrakt med Chelsea.[1]

Mikel och Chelsea kan idag vara nöjda över hur saker och ting löste sig, men frågan är hur många unga pojkar som går förlorade på varje lyckat köp? Och hur långt är klubbar, agenter, scouter med flera beredda att gå för att tjäna pengar?

Så här säger Claus Steinlein, direktör för FC Midtjyllands fotbollsakademi: "Vi vill utveckla talanger till FC Midtjyllands A-lag så att vi kan bli självförsörjande och utveckla så stora talanger att vi kan sälja dem till utlandet" (s. 182, min översättning).

Uttalandet kommer från en dansk dokumentärserie från 2007 (som för övrigt visades i SVT tidigare i år). På akademien bor ett 30-tal ungdomar mellan 14 till 18 år, ett flertal från Nigeria, och föreningen gör ingen hemlighet av att akademien är en affärsverksamhet. Fotbollstalanger ska produceras.

Johansson och Madsen har följt olika spår och nystat i härvor runt om i världen för att få klarhet i Mikel-affären och miljardindustrin. Flera av deras källor har av förklarliga skäl valt att vara anonyma. De har besökt en mängd fotbollsakademier, både i och utanför Europa, bland annat en som ligger i liten by i Thailand som Arsenal driver. Där tränar och bor pojkar mellan 11-13 år från Thailand och Elfenbenskusten. På en akademi i Barcelona fann de en åttaårig pojke från Senegal. Ett stort antal mer eller mindre kända klubbägare, tränare och agenter har kartlagts. Spåren leder allt som oftast tillbaka till en europeisk storklubb. Ibland är sambanden mellan olika händelser eller personer mycket uppenbara, ibland inte, men sambanden finns där, som ett nät spritt över världen.

” Enligt Johanssons och Madsens eftersökningar finns det omkring 20 000 afrikanska pojkar som lockats till Europa med löften om fotboll och pengar som aldrig fått chansen till ett gott liv.

Den här boken berättar även de "förlorade" fotbollspojkarnas historier – långt ifrån allas, men en del. Pojkar vars föräldrar sålt allt de äger för att deras söner ska kunna komma till Europa för att spela fotboll. Pojkar som färdats över havet i små båtar. Som sett andra pojkar dö och slängas över bord. Pojkar som dumpats i ett land där de inte kan språket, utan papper och pass – allt i fotbollens goda namn. Enligt Johanssons och Madsens eftersökningar finns det omkring 20 000 afrikanska pojkar som lockats till Europa med löften om fotboll och pengar som aldrig fått chansen till ett gott liv. Som lever i misär, än värre än den som de antas ha lämnat.[2] Detta ger en överväldigande bismak till spännande Champions League-finaler, snygga mål, toppklubbarnas välgörenhet. Vad betyder det egentligen när FC Barcelona sponsrar UNICEF i syfte att visa på sitt stora sociala engagemang?

FIFA (*Fédération Internationale de Football Association* – som för övrigt har fler medlemsländer än FN) har ändrat i sina regler för att handeln av unga pojkar från fattigare delar av världen ska stoppas. Pojkar som inte bor i Europa måste idag ha fyllt 18 år innan de får flyttas från sina familjer. Klubbarna bryter uppenbarligen mot denna regel och även när det framkommer att klubbar har gjort detta så händer inget. Inte för storklubbarna i alla fall.

Men ska man då tro blint på allt som Johansson och Madsen skriver, eller är historien kryddad med extra allt för att locka läsare? Självklart kan vi inte veta med säkerhet att allt är precis som författarna skriver att det är. Deras källor är hemliga och många uppgifter har de fått i andra hand. De tolkar och återger och källkritik är inget som berörs i denna historia om fotbollens mörka sida. Men boken fyller en viktig funktion och även om en del frågor som man ställer sig under vägens gång inte blir besvarade så är boken väl värd att läsa.

Jag rekommenderar alla att läsa boken. Jag tycker särskilt att alla som på något vis bidrar till att göra fotbollen till den stora industri som den är bör läsa denna bok.

[1] http://www.chelseafc.com/news/mikel-signs-on-20090722_2243335_1730509, tillgänglig 2009-08-10

[2] Jämför Paulo David (2004). *Human Rights in Youth Sport: a critical review of children's rights in competitive sports*. London: Routledge

© Kristin Fransson 2009.

 Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

 Buy this book from Amazon.co.uk

 Buy this book from Amazon.com

www.idrottsforum.org | Redaktör Kjell E. Eriksson | Ansvarig utgivare Aage Radmann